

ELMLİ, BİLİKLİ OLMAQ İNSANIN ŞƏRƏFİ, BİLMƏDİKLƏRİNİ ÖYRƏNMƏK ONUN LƏYAQƏTİ, BİLDİKLƏRİNİ BAŞQALARINA ÖYRƏTMƏK İSƏ BAŞININ TACIDIR

Yeniliklərlə dolu olan dünyada hər gün neçə-neçə maraqlı kəşflər, ixtiralar olur, tarixin maraqlı anları haqqında həqiqətlər ortaya çıxır, öyrənilir, sirrini sirdaşə verməyən dünyanın sirləri açılır. Universitetin kitabxanasının oxu zalında Universitetin Tələbə Elmi Cəmiyyətinin həftədə bir dəfə “Elmli, bilikli olmaq insanın şərəfi, bilmədiklərini öyrənmək onun ləyaqəti, bildiklərini başqalarına öyrətmək isə başının tacıdır” devizi altında keçirdiyi təbirdə müəllimlər və tələbələr Respublika və Dünya mətbuatından tapıb oxuduqları ən maraqlı elmi xəbərlər haqqında bir-birinə məlumat verir, bəzi məsələləri müzakirə edirlər. Müəllimlərin və tələbə gənclərin Respublika və Dünya mətbuatından tapıb oxuduqları və saytımıza təqdim etdikləri ən maraqlı elmi xəbərləri “Bunları bilmək maraqlıdır” rubrikası altında veririk.

18 AY DÜNYA QARANLIĞA QƏRQ OLUB

Bir vaxtlar kimlərinşə günahı üzündən yer üzünün aylarla qaranlığa qərqlə olunması haqqında eşitdiyimiz əfsanələrin həqiqət olduğunu elm sübut etmişdir.

Bu yaxınlarda Harvard Universitetinin orta əsrlər üzrə mütəxəssisi, tarixçi və arxeoloq Maykl Makkormik qəribə bir fikir irəli sürmüşdür. O, hesab edir ki, 536-cı il Yer üzündə insanların yaşayışı üçün ən çətin və ən pis illərdən biri olmuşdur. Alim “Science” nəşrində dərc edilmiş məqaləsində iddia edir ki, həmin ildə müəmmalı duman Avropa, Yaxın Şərqlə və Asiyanın bir hissəsini 18 ay gecə və gündüz qaranlığa qərqlə etmişdir.

Nəticədə, 536-cı ilin yayında orta temperatur 1,5-2,5 dərəcə aşağı düşmüşdür. Bu isə öz növbəsində, son 2300 ildə ən soyuq onilliyə səbəb olmuşdur. Həmin ilin yayında Çində yağan qar tarlalarda məhsulu məhv etmiş, nəticədə insanlar aclıqla çəkmişlər. Bir sıra salnamələrində 536-539-cu illər “çörək qıtlığı illəri” kimi qeyd olunur. Tarixçilərə məlumdur ki, VI əsrin ortaları Avropa tarixində Qaranlıqla Çağ deyilən dövrə olub. Lakin “buna nə səbəb olub” sualı uzun illər cavabsız qalıb.

Son illərdə Harvard Universitetinin tədqiqatçıları İşveçrədəki buzlaqdan götürülmüş buz parçasını yüksək dəqiqliklə analiz edərək həmin sualın cavabını tapmışlar.

Alimlər 536-cı ilin yazına aid olan buz nümunəsində iki mikroskopik vulkanik şüşə zərrəcikləri aşkar ediblər. Bu tapıntı alimlərə güman etməyə əsas verib ki, həmin ildə İsləndiyada və ya ola bilsin ki, Şimali Amerikada misli görünməmiş güclü vulkan püskürüb və nəticədə vulkandan ayrılan kül Yerin şimal yarımkürəsini bürüyüb.

Alimlər hesab edirlər ki, vulkanın püskürməsi nəticəsində yaranan dumanı küləklə bütün Avropaya, sonradan isə Asiyaya da yayıb. Bununlada Avropa və Asiya 18 ay qaranlığa qərqlə olub.